Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля" Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 15 — ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Пятниця 18 Мая 1894. — ГОДЪ II

РАТУЙ СЯ САМЪ.

Тыми словами одзываемо ся днесь до нашихъ братôвъ рускихъ робôтникôвъ тутъ въ Америцѣ, и пригадуемо имъ що мусятъ сами старатись о полѣпшене своей долѣ въ нынѣшныхъ тяжкихъ часахъ. До сихъ поръ нашь робôтникъ ничимъ не рôжнивъ ся ôдъ майнерского мула хиба тымъ: що поскаржить ся самъ до себе якъ го въ крижахъ ломить. болить. Майнерскій мулъ и нашъ робôтникъ не мôгъ поскаржитись и упôмнутись за свою кривду. Оденъ и другій не знали своихъ босôвъ и ихъ чорнои души; оденъ и другій не знали для чого сему кормъ, а тому платня не отповѣдае ихъ тяжкой та мозольной працѣ, але противно що-дня то бôльше уриваетъ ся по пять, то по десять центôвъ.

Въ очахъ ненасытного капиталисты майнерскій мулъ скотина и не знаючій своихъ правъ робôтникъ, – то все одно.

Протое днесь хочомо ознакомити нашихъ робôтникôвъ зъ пекучими робôтничими справами нынѣшной добы, де переконають ся о той правдѣ, котру высказали мы словами: Ратуй ся Самъ.

Въ нынѣшной суспôльности нема чоловѣка такъ залежного ôдъ ничихъ якъ робôвникъ — „вôльный" наймитъ! Справдѣ ôнъ мае повну свободу роспорядить своею особою, – може жить сли мае зъ чого, може умерати — сли нужда та голодъ жене го до гробу... въ тôмъ то вся его свобода.

Щобь мати що ѣсти, чимъ приодѣти ся и струджену ôдъ журбы голову склонити, треба мати въ своимъ посѣданю всѣ средства до жития. Але де ихъ шукати? Богачи въ добрѣ купають ся а бѣдни своимъ потомъ умываютъ ся. Робôтникъ не посѣдае ничь, крôмъ своей особы, крôмъ пару рукъ до працѣ. Щобъ не згинути зъ голоду мусить найматись у капиталисты, котрый посѣдае все и працювати тяженько за малу платню. Сли найде роботу – пôвъ бѣды; але сли ей не знайде – пропавъ! Въ тôмъ тôлько есть вôльнымъ – умерати и нѣкто му не заборонить. Богачъ капиталиста не знае для робочихъ рукъ анѣ совѣсти, анѣ милосердія, анѣ пощады. Робôтникъ, для него есть частина капиталу, часть грошей вложеныхъ въ интересъ, купленый товаръ — сила робоча, Сей товаръ капиталиста стараесь придбати якъ найтаньше, уменшаючи платню робôтникови. Чимъ меншу платню поберае робôтникъ, тымъ бôльшій зыскъ капиталисты.

Длятого ôнъ приневолье робôтника працювати якъ може найдовше и до упадку силъ такъ, щобъ не мавъ бѣдняга часу ôтпочити хоть на минутку. Нехай робôтникъ ѣсть тôлько разъ на день каваловъ сухого хлѣба и пе воду, нехай умерае мало-помалу голодовою смертію, нехай не знае сну анѣ ôдпочинку, най падае середъ улицѣ знеможеный на силахъ, нехай гине и умерае черезъ надмѣрну працю – капиталисту боса сее анѣ болить, анѣ свербить. Богача капиталисту обходить тôлько тое, щобъ робôтникъ живъ на той часъ, на котрый наймивъ его до працѣ, абы му выстарчило силы тôльки на той день, тыждень и мѣсяць, за котрый побирае нещастну малую платню. Але коли пôдупаде на здоровлю и силахъ, наколи бѣдный робôтникъ выдавши зъ себе остатну каплю крови и пота на хосенъ и добро капиталисты и станѣ ся не способнымъ до працѣ, тогда выгонять го зъ фабрики, якъ бы скаженую собаку!...

А що потôмъ? — Потôмъ наступае плачъ и роспука.

Сли робôтникъ выгнаный зъ фабрики бувъ де забеспеченый въ якôмъ братствѣ або въ союзѣ робôтничôмъ, то ще пôвъ бѣды. Але якъ не бувъ вписаный до жадного братства, або до союза, тогда хоть зъ моста та въ воду!

Русины Робôтники!

Переконалисьте ся теперь якъ то по съвѣту водить ся; переконалисте ся и о тôмъ, що вамъ потртба знати кто вашь ворогъ и якъ тяженько мусите заробляти на кусокъ хлѣба для себе и для родины; переконалисьте ся теперь що вамъ нѣкто не поможе въ вашôй бѣдѣ: якъ тôльки вы сами – „ратуй ся семъ!"

Но якъ ратуватись? почекайте мили братя а „Свобода' вамъ роскаже всю а всю правду – якъ на святой сповѣди. Насамперѣдъ дороги братя робôтники, будьте ощадни въ выдаваню тяжко запрацеваного вашого цента.

Дальше, будьте того переконаня, же чужій тобѣ не поможе, сли самъ о себе дбати не будешь.

Перечитайте собѣ ще разъ уважно все тое, що днесь написано и осудѣтъ сами здорови, чи се не правда?

Переконайте ся уже разъ: же за бѣднымъ робôтникомъ не повстане анѣ панъ, анѣ богачъ, анѣ епископъ, — тôлько той, кто въ нуждѣ родивъ ся, хлопску бѣду зазнавъ и на пôснôмъ ôвсяннику взрѣсъ.

Переконайтеся и будьте увѣрени же треба вписатись до „Союза" и забеспечити долю своей родины.

Вбийте собѣ въ голову же треба читальнѣ и школы: дебъ робôтникъ набиравъ розуму, освѣты и не бувъ майнерскимъ муломъ.

Бо безъ знания духа нынѣшного часу, безъ понятія о пекучихъ справахъ робôтничой клясы, — нашь рускій робôтникъ буде завсе позаду другихъ и нимъ нѣкто не буде числитись, бо не потрафить повстати зъ другими просвѣщенными робôтниками за свои права.

Але насамперѣдъ най каждый рускій робôтникъ памятае вписатись до „Союза" а такъ забезпечити свою родину на выпадокъ смерти, котра може въ каждой хвилѣ го постигнути при тяжкой а небезпечной роботѣ.

Такъ брате робôтнику, старай ся самъ о себе и о твою родину, бо богачъ, капиталиста въ тяжкой годинѣ тебе не зратуе, тôлько: Ратуй ся Самъ!

ОДОЗВА.

Родимцѣ!

Днесь звертаемо ся до Васъ всѣхъ, кôлько есть тутъ Русинôвъ въ Америцѣ: мужчинъ и женщинъ, зъ дуже важною просьбою въ той надѣи, що не отмовите и пôйдете за голосомъ „Свободы."

Ото трафляе нагода купити дуже а дуже хорошій пляцъ въ Jersey City пôдъ будову

„НАРОДНОГО РУСКОГО ЕМІГРАЦІЙНОГО ДОМУ"

въ цѣнѣ 7.000 т. е. сѣмъ тысячъ за два рогови льоты. Слибъ мы всѣ, що насъ тутъ есть въ Америцѣ, скинулись по кводрови, по доляру на сей народный храмъ и притулокъ — тобъ сей часъ пляцъ бувъ заплаченый и приступилибъ до будовы сей народной рускои святынѣ.

Сей дôмъ наколи буде здвигненый запрацюванымъ грошемъ всего руского американьского народа, буде окрасою и оздобою цѣлого мѣста и буде голосити жертволюбивôсть и патріотизмъ руского народа тутъ въ Америцѣ, бо на фронтѣ надъ входомъ до сего ґмаху буде золотая надпись по руски:

„РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ДОМЪ"

Въ нашой Редакціи есть уже велика книга на вѣчни часы, въ котрой пишеть ся имя кождого, що жертвовавъ на тую народну цѣль.

Братя Дорогенькі!

Не жалуйте тыхъ пару центôвъ для вашого власного добра и для тыхъ, що прийдуть по васъ гнани бѣдою до Америки. Бо бѣда нѣколи не старѣе ся, нѣколи не згине поки свѣтъ стояти-ме. Честь и слава будеть вамъ отъ рода въ родъ.

Други народы позавидують намъ и скажуть: а диви що Русины потрафили зробити. Анѣ поляки, анѣ словаки, анѣ чехи о тôмъ навѣть и не подумали.

Ану братя даймо свѣту пôзнати що мы можемо и яка у насъ сила!

Гр. Гр.

Забивъ священника.

Въ селѣ Циковѣ, коло Перемышля, сталось велике нещастє для цѣлой громады и на околицю. Въ тôмъ селѣ есть помѣщикомъ полякъ емигрантъ зъ Росіи. Сей панокъ мавъ дуже роспустного сына, котрый бувъ такого паскудного характеру, що кожда сельська руска дѣвчина мусѣла стратити своѣ дѣвичій вѣнецъ, наколи попалась въ руки сего двôрского панича. Се донеслось до руского пароха старенького и сѣдоглавого о. Ардана, котрый въ церквѣ пересерѣгавъ молодѣжь и дѣвчатъ щобъ хоронились передъ такимъ безвстыдникомъ. Паничъ сего и не лякавъ ся, но власне и на плебанію зачавъ ходити, бо тамъ служила одна руска дѣвчина дуже хороша, котру сей яструбъ хотѣвъ вхопити въ свои пазуры якъ невинну голубицю. о. Арданъ прогнавъ го зъ плебании. Паничъ постановивъ забити священника. Одного вечера о. Арданъ выйшовъ заглянути до худôбки а тутъ выскочивъ паничъ и однымъ замахомъ сокиры, положивъ трупомъ о. пароха и ще по смерти пхнувъ ножомъ въ груди. о. Ардана поховано при здвигу великомъ народа де всѣ плакали за покôйнымъ, — а паничъ, дѣдича сынъ, чекае на шибеницю, котра го не мине.

НЕОБАЧНИ.

У Mayfield-ѣ суть Русины,
Тамъ живеть ихъ много —
Но мѣжъ ними суть здрадники,
Роблять много злого.

Пару такихъ, запродали
Свою власну славу,
Запродали, змарновали,
Врагамъ на забаву!

Наняли ся у мадяръ
На „Союзъ" брехати,
Тай ще хотять мадярского
Попа спроваджати.

Чи хочете необачни
Попсуть руску справу?
— Проклятіе боже спаде
На вашую главу!...

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00

До старого краю.......... 2.50

Вcѣ дописи и грошѣ просимъ висилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ що тиждня въ Пятницю

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00
" ,,Six months. ,, 6.00

All money or money orders should be addressed to:
,,Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J. as second class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

ЩАСТЬ БОЖЕ, КРАЯНЕ!

Зъ далека за бурливыми филями грôзного Океана, сотки миль вôддалени вôдъ Васъ, Родимцѣ, кличемо: Щасть Боже Вамъ до нôвого дѣла!

Рознесла-бо, люба намъ всѣмъ, Ваша газета ,,Свобода" прерадостну вѣсть о заложеню Вами ,,Руского Народного Союза." Се есть новый, а заразомъ великой ваги и значѣня, камѣнь угольный пôдъ будову нашого руского храму.

Радôстна се вѣсть тымъ бôльше, що Вы Краяне, по при тяжкой, вымагаючой напруженя всѣхъ силъ фізичныхъ працѣ, не забуваете и на свою бѣдну неньку Русь. Васъ горстка тамъ въ порôвнаню до насъ, а прецѣнь Вы не дастесь завстыдати Вашимъ спôвбратамъ старого краю, а робите що можете.

Ще разъ кличемо до Васъ: ,Щасть Боже! и Честь Вамъ!"

У насъ однымъ словомъ сказавши суматоха. Якъ каже полякъ: Jeden do Sasa a drugi do lasa.

До той суматохи причинилось може то, що у насъ панує вôдъ довшого часу незвычайна посуха. Отже въ наслѣдокъ ней такъ высушили ся мозги у деякихъ нашихъ великихъ политикôвъ, що они вôдъ часу до часу стрѣляють велики дурницѣ.

Отъ у насъ наставъ послѣдными часами ,,великій чоловѣкъ," що не пытаючи ся нѣкого, на власну руку веде політику; але голосить ,,всѣмъ и вся" що робить то въ имени народу руского. Тымъ великимъ чоловѣкомъ есть, недавно що выбраный посолъ Вахнянинъ.

Нехочемо входити въ то, въ якій спосôбъ зôставъ п. Вахнянинъ посломъ, але скажемо пару слôвъ о его политицѣ.

Ото каже панъ Вахнянинъ: ,,Треба намъ згоды съ Поляками." Дуже красно, бо кождый бы того бажавъ. Ало розходить ся о се, въ якій спосôбъ ту згоду треба робити?

П. Вахнянинъ не порозумѣвъ ся попередъ зъ клюбомъ рускимъ Рады державной на якихъ пôдставахъ та згода мае опирати ся, самъ навязує съ kolo-мъ польскимъ (т. е. клюбъ полякôвъ) переговоръ, котрый скôнчивъ ся на тôмъ: посолъ Вахнянинъ жадавъ вôдъ полякôвъ приреченя що Русины будуть могли розвивати ся свобôдно такъ економічно, якъ и пôдъ взглядомъ полілитичнымъ и національнымъ, поляки вôдповѣли що они будуть старати ся якъ доси увзгляднити потребы Русинôвъ, Чижъ не смѣшно?

Отже поляки собѣ ще закпили зъ сараки Вахнянина, бо якжежь они доси увзгляднали наши потребы? Посолъ Вахнянинъ дôставъ вже почасти и заплату за свое поступоване. Бо ото зъѣздъ Русинôвъ, якій вôдбувъ ся дня 19 Марта 1894 выразивъ послови Вахнянинови повне недовѣріе.

Такъ само поступила и руска львôвска молодѣжь выдавши свою ,,Заяву," що пятнує знаменемъ сорому та ганьбы таке поступоване посла Вахнянина.

Противъ такой сомовôльности Вахнянина выступили всѣ руски наши краеви газеты и навѣть деякі добромыслячи польски часописи.

У насъ того року заповѣдають, що буде посуха; и справдѣ не малисьмо вже вôдъ кôлькохъ тыждневъ нѣ каплѣ дощу. Бѣдни хлѣборобы!

Тамтого року злива та бурѣ знищили у неодного все его майно, теперь же знова грозяча посуха готова до нащадку знѣвечити всю працю селянъ.

А ту зъ другой стороны мовъ та буря нагла впадають до села вôдъ часу до часу екзекуторы, та тягнуть послѣдне зъ хаты хоть то противить ся закону.

Суть села где люде такъ зъ убожѣли, що не мають зъ чого платити податку. Они то и кажуть: Та най собѣ екзекуторы приходять або не приходять, що они вôдъ насъ возмуть, коли нѣчого не маемо. Сумъ страшный огортае чоловѣка на згадку, а що дальше буде?

Помочи вôдъ державы годѣ сподѣвати ся хлѣборобамъ, бо держава о все инше скорше постарае ся, анѣжь що бы мала подбати про долю хлѣборобôвъ. А прецѣнь добробытъ селянъ есть головною пôдоймою державы. Мае ся лѣпше станъ селянскій то мае ся лѣпше и цѣла держава. Але гдежь державѣ въ головѣ старати ся про селянъ? Такимъ глупствомъ не варто прецѣнь займати ся!

До того треба ще додати, що нашъ намѣстникъ гр. Бадені выступае навѣтъ проти всякого руху, котрый бы мавъ на цѣли вспомагане селянъ. А що такъ дѣйстно есть, то показуе ся отъ хочь бы вже и зъ того:

Мае вôдбути ся зъѣздъ нѣмецкихъ селянъ въ Вѣдни. Уложено вже и се, о чôмъ буде ся говорити на тôмъ зборѣ. Именно прійдуть пôдъ обрады слѣдуючі справы:

1. Организація селянъ во всѣхъ краяхъ зъ центральною управою и сталыми селяньскими комітетами въ кождôмъ краю въ цѣли сполученя селянъ всѣхъ краѣвъ въ оденъ союзъ и въ цѣли рôвномѣрной працѣ.

2. Заснoване селяньского фонду.

3. Уладжене петиціи до Рады державной.

Чи суть то може справы для державы небазпечни? Противно. змѣряють лишь выключно до поправы стану селяньского. Але нашъ намѣстникъ гр. Бадені узнавъ за вôдповѣдне выдати розпоряжене зъ 21. грудня 1894 року ч. през. 13591, въ котрôмъ завзывае староства пильно уважати на се, щобъ въ Гличинѣ не проявивъ ся подôбный рухъ.

Ото маете пробку, яку то опѣку розтягае надъ хлѣборобами c. k. Rzad.

БУКОВИНА.

Бѣдный ты рускій народе!

Шарпають Тебе на всѣ боки. Въ Галичинѣ Ляхи а на Буковинѣ Румуны, а еще дальше ренеґаты т. е. запроданцѣ своего рôдного народу. Ото дня 12 (24) марта 1894 р. выдавъ головный зъ тыхъ запроданцѣвъ, на жаль православный митрополитъ Буковины, Морарь Андріевичъ обѣжникъ до духовеньства заказуючи томужь пôдъ особистою отвѣчальностію, читати газеты, книжки, брошуры и т. п. выдавани рускою народною мовою, а наказуючи заразомъ паглядати строго надъ тымъ, щобы тыхъ книжокъ и писемъ такожь народъ не читавъ.

Отъ маете комедію!

Цѣлею того обѣжника есть се, щобъ змусити Русинôвъ читати румуньски письма.

Въ вôдповѣдь, на сей обѣжникъ митрополита Морарія мы сказалибъ: по перше такій запроданецъ не мае найменшого права диктувати вѣрнымъ сынамъ своей матери Руси нѣякихъ постановъ. Бо вôнъ вырѣкъ ся свого народу, попирае Румунôвъ. тожь ему до заказôвъ и наказôвъ для руского народу засъ и вара!

По друге, се свѣдчить о дуже низькôмъ степени образованя Морарія, если вôнъ думае такими драконьскими средствами знѣвечити народъ рускій. Думаемо бо, що въ зовсѣмъ некорыстнôмъ свѣтлѣ представивъ бы ся народъ рускій Буковины, если бы послухавъ та пôддавъ ся такимъ глупымъ постановамъ митрополиты-запроданця.

Народъ рускій Буковины не днесь провадить борбу отчаянну зъ своими ворогами и давъ доказы, що умѣе бодро та смѣло вôдпирати ворожі напады!

Тожь надѣятись треба, що и теперь не дасть зъ себе дурня зробити, та лишь смѣхомъ и словами погорды ôдповѣсть на высше згаданый обѣжникъ митрополита Морарія.

В. Г.

ДОПИСЬ зъ СКРАНТОНЪ.

Scranton Pa. 24. IV. 1894.

Ниже пôдписаный, я Георгій Жентичка пишу туть пару слôвъ, Пане Редакторъ ,,Свободы" доношу до Васъ ниже писану новину и прошу Васъ, що быстe були такъ добрі, а помѣстили тоту допись въ Вашой ,,Свободѣ."

Бувемъ въ Скрантонѣ, купивъ черевикй и ишовъ по тиху до дому, а йшовъ мимо славной редакціи ,,Віестника," зобачивъ що тамъ ся свѣтить, и прійшло менѣ на мою бѣду, зайти до той ватры просвѣщенія. Добре, заходжу, — панъ редакторъ ,,Віестника" сидить и по тяжкой працѣ, прохоложуе ся виномъ, приглашае мене, але я, чоловѣкъ зъ Галичины, до того мадярского трунку не привыкъ, якъ просвѣщеный панъ редакторъ, то му ся вклонивъ и хотѣвъ удати ся до дому, Але не даромъ ґазета зветь ся ,,Віестникомъ" ей редакторъ мавъ прозоре око и вѣщій духъ — мадярскій нôсъ заразъ почувъ щиро-рускій грошь. Панъ редакторъ запросивъ мене досить гречно до сальону, щобысьмо пôйшли выпити по шклянцѣ пива. Я, маючи на оцѣ лишь просвѣщеніе американьской Руси, пôйшовъ зъ нимъ, думаюяи собѣ: — най, бѣдаха, выпе ôдъ мене якихъ пару шклянокъ, може опôсля пива ему перо красше въ рукахъ тримати-ме ся, якъ по модярскôмъ винѣ. Але на нещасте мое до сальону зъявили ся циганьскй музыки и мôй панъ редакторъ ôдъ разу збожеволѣвъ. Якъ гукнула музыка чардаша — почавъ мôй редакторъ выробляти таки фигуры по сальону, що коли-бъ подати его фотоґрафію тогочасну до ,,Віестника" честни отцѣ, котри тамъ дописують, моглибъ показовати его парафіанамъ яко взôрецъ непотрѣбной сальоновой веселости. Але бѣдняга якъ веселый до танця, такъ нездатный до заплатѣ. Звѣсно циганы дармо грати не будуть хоть бы и редакторови В. Полѣзъ ôнъ до пугилареса а той якъ разъ бувъ порожный. Почухавъ редакторъ потылицю, и попросивъ готельничку позычити ему одного доляра.

Заплативъ того доляра цыганамъ, потанцювавъ ще зъ троха, подививъ ся на мене, а потôмъ и каже: що му зъ пугиляреса гроши пропали. Здивовало то мене, здивовало и готельничку — отжежь всѣ бачили, що въ пугиларесѣ було такъ пусто, якъ и въ головѣ п. редактора В. Я гадаю собѣ: треба потѣшити мадяра, и кажу: коли пропали, то треба глядати! Отже ôнъ такъ и ухопивъ ся за тее: коли кажешь глядати, то ты, каже, ихъ и вкравъ!

Я вынявъ зъ кишенѣ гроши, що були при менѣ 58 долярôвъ, и кажу, що маю, правда, гроши, але — мои. Отже редакторъ побачивши гроши, заскакавъ ще бôльше якъ ôдъ циганьской музыки. Ото-жь то мои и суть! То-жь то мои гроши! закричавъ ôнъ и ажь затрясъ ся ôдъ хапчивости, прискочивъ до мене зъ Теодоромъ Олесновичомъ и гроши ôдъ мене розбôйничимъ нападомъ ôдобрали...

Але що гроши! Гроши, що стративъ, дурниця въ порôвнаню зъ тими муками, котри менѣ завдали тамъ. Били мене скôльки влѣзло, трохи не до смерти. Уле на тôмъ ся не скôнчило. Здае ся мôгъ бы панъ редактоъ, маючи мои гроши въ рукахъ, задовôльнитити ся тымъ, але эго очи узрѣли мой нові черевики. Не вспѣвъ я перевести духа пôсля першой порціи, якъ мене протягли знову, стягли зъ мене черевики и — прошу выбаченя

ґатки и почали сипати знову, але теперъ пристало и двохъ циганъ, котри на лихо имъ дали ся до бойки такъ здатнй, якъ и до музыки. Готелничка знаючи добре, що мои гроши п. редакторъ зôставить въ ней, ôдъ щирого серця помагала редакторской працѣ. Навѣтъ панокъ готелничій, чоловѣкъ зовсѣмъ слабый и хоровитый, допомагавъ працювникамъ, плюючи менѣ въ очи.

Збивши мане на сѣчку, вороги мой выкинули мене на прохолоду, а готельничка ще прочитала менѣ цѣле казане, въ котрôмъ доводила, що я ще мушу имъ дяковати по вѣкъ, що мене не забили до смерти.

Я, правда таки, якъ тôлько троху прійшовъ до себе, зложивъ подяку тымъ добрымъ людямъ.

На другій день трохъ полиціантôвъ забрали до гарешту редактôра „Віестника.' и др, Всѣ они були поставлени пôдъ кавцію 2.600 дол. Чимъ ся скôнчить дѣло — напишу.

Сіе „соеднненіе" кулакôвъ п. редактора зъ моими ребрами, отбуло ся въ сальонѣ п. Ruderika.

зъ поважанемъ
Георгій Жентичка.

СУМНЫЙ ПРИКЛАДЪ.

Дôстали мы сими днями ôдъ ш. Алексія Курилы зъ Grays Run Pa. дуже цѣкаву допись, котру и мѣстимъ тутъ.

Шановна Редакціе!

Маю надѣю що помѣстите мою допись про хлопску бѣду, бо-жь кохана „Свобода" завсе вступає ся за робôтника, отже не ôдмовить написати кôлка слôвъ и про те нещасте, котре несподѣванно спôткало мене и про котре менѣ написали зъ старого краю.

Недавно вмерла менѣ мама въ краю, а пôсля нихъ зôстало ся господарство; отже я и написавъ тестю, що бы ôнъ продавъ господарство за 2,500 зл. р. такъ хотѣвъ зробити, думаючи що тесть буде мати страхъ передъ Богомъ, а соромъ передъ людьми. Але не такъ ся стало.., Мушу ще розповѣсти, що 20 рокôвъ минуло якъ мôй тато вмерли, а насъ семеро дѣтей зôстало ся круглыми сиротами; я бувъ найстаршій, а мавъ я не сповна 16 лѣтъ, а наймолодша сестра 16 тыжнѣвъ — и зôстала ся наша бѣдна мама бѣдовати черезъ 20 рокôвъ и вмерла она бѣдна на чужихъ людяхъ, бо четверо дѣтей умерло, а насъ трехъ братôвъ тутъ въ Америцѣ. Не було рôдныхъ дѣтей, що бы закрити очи бѣдной матери, а колибъ она знала що стане ся съ тою худобою, котру она такъ пильновала и доглядала за житя...

Ну розповѣмъ дальше... Написавъ я кажу тестю' щобъ ôнъ спродавъ господарство яке зôстало пôсля смерти мамы, пôславъ 50, злр. що бы поплатити кошта похорону, чекаю що далѣ буде; ажь доходить до мене така звѣстка, що и сумъ и соромъ оповѣсти; сумъ бо тяжко робôтному стратити те, що тяженько єго батьки запрацювали, соромъ – бо то зробили все тое свои люде, краяне, а до того ще и родичи.

Мешкає у насъ въ селѣ факторка жидôвка Байла, котра крутить цылымъ селомъ. До ней и удавъ ся мôй добрый тесть зъ своимъ сусѣдомъ и приятелемъ Матвѣемъ. Байла, розумѣє ся, поставила заразъ одну и другу на стôлъ и почала ихъ вговорювати. щобъ оденъ забравъ худобу, а другій грунтъ, а она забере маєтокъ и все буде добре — бо Алексій теперь въ Америцѣ вговорювала ихъ жидôвка то ôнъ намъ ничь не зробить.

Отже такъ и стало ся. Мôй маєтокъ, тяжко запрацю ваный родичами, теперь дôсавъ ся до рукъ жидôвцѣ, а мôй тесть зъ сусѣдомъ дôстали за те ôдъ жидôвки пару центôвъ на піятику и теперь гуляють на все село за мои гроши!

Отже подаючи тую звѣстку про моє нещасте до ш. „Свободы," сподѣваю ся, що она навчить нашихъ людей не покладати надѣѣ на абикого въ краю, але коли що ся тычить спадщины въ краю, звертати ся по ню въ дорозѣ правной, спитавшись перше адвоката и подати папери черезъ краєвого конзуля, або посла въ Америцѣ. Лѣпше на тоє тутъ стратити якихъ 10 – 15 дол. якъ згубити 1000. въ краю.

Алексій Курила.
зъ Смôльника.

Одъ Редакціи.

Дуже ради, що дôстали тую цѣкаву и мудру допись ôтъ ш. А, Курилы.

Отже просимо всѣхъ краянъ чи то въ Америцѣ чи то въ краю, звертатися до насъ во всѣхъ своихъ кривдахъ и донести що нового а мы все радо будемо помѣщ.ти.

Що ся тычить жидôвки Байли, то намъ звѣстно що она довго вже займає ся не тôльки шахрайствомъ на селѣ, але ще и высылає цѣлыми масами людй до Америки. Може ц. к. урядъ въ Галичинѣ знайде вôльный часъ и замѣсть шукати по селахъ за moskalami, зверне увагу на многоцѣльну дѣятельнôсть шановнои панѣ Байли.

Вписуйте ся до „Союза" передъ головнымъ собранієм, котре ôтбуде ся въ Шамокінъ с. р. Н е з а б у в а й т е.

ПРИЯТЕЛѢ.

Цѣкаве оповѣдане
Ивана Нечуя

Вже передъ свѣтомъ лягла Юстинна спати и спала, акъ не спала. Минувъ день, Кузьмы и Василя не було Они приѣхали ажь о пôвъ ночи пяни и залягли спати въ стодолѣ въ засторонку. Того ранку Кузьма Коваль зайшовъ до Кузьмы Гуляя и знайшовъ и єго и сына въ засторонку въ стодолѣ. Они спали до пôвъ дня, якъ убитй. Юстинна ждала ихъ, зцѣпивши зубы.

Вже о пôвъ дня Кузьма прокинувъ ся и ввôйшовъ у хату.

— Юстинно давай обѣдати, сказавъ Кузьма.

Юстинна ненавидѣла, але и трохи боялась Василя. Она була рада, що Кузьма самъ увôйшовъ у хату.

— Кузьмо! чи вже въ тебе нема Бога въ серци? Що ты робишь? Зъ кимъ ты злыгавъ ся? Ты-жь старый чоловѣкъ, Я не дивуюсь Василеви. Василь парубокъ, молодый та нерозумный. А въ тебе вже лыса голова.

— Що то ты Юстинно вершь. Зъ кимъ же я бôльше злыгавъ ся, якъ не съ тобою, сказавъ Кузьма.

— Ты думаешь, я нѣчого не знаю. Я все знаю, все бачила, сказала Юстинна.

— А що ты бачила? спытавъ несмѣливо Кузьма.

— Я цѣлу нôчь сидѣла коло ôкна. Я все бачила. Теперъ я знаю, де ты волочивъ ся, зъ кимъ ты волочивъ ся. Ты старый злодюго! На що ты приставъ до злодѣѣвъ? На що ты переховуєшь крадене добро въ стодолѣ? Ты обезславивъ на старôсть себе и мене. Ты наробивъ менѣ сорому.

Кузьма про все догадавъ ся. Онъ стоявъ и мовчавъ. Юстинна кричала и приступила до него близше.

— Покинь красти, стара лыса голово! Попрогонь зъ двора тыхъ злодюгъ жидôвъ. Якъ не покинешь красти, то я тобѣ кочергою голову провалю.

Юстинна вхопила кочергу и кинулась до Кузьмы.

— Ты, зодѣй стара собако. Теперь на насъ люде будуть пальцями показувати. Въ Сибиръ пôйдешь зъ своимъ Василемъ! Покинь красти! кажи що покинешь? Забожи ся, заприсягни ся! Юстинна махнула на Кузьму кочергою. Кузьма ôдскочивъ ôдъ порога и втѣкъ зъ хаты. Онъ рôсказавъ про все сынови и они обыдва, вмывшись коло крыницѣ, пôйшли до шинку.

Настали жнива. Приспѣла робота въ поли. Кузьма зъ Василемъ день робили на поли, а два днѣ десь тягались, крали, перепродували та пили. Бѣдна Юстинна сама товклась на поли, сама хлѣбъ выжала, сама въ тôкъ звезла.

Саме въ жнива Кузьма приставъ до Василя:

— Знаешь що Василю. Ты крадешь, я переховую и перевожу, а Шмуль тôльки кишенѣ грôшми набыває. А мало що намъ зъ того перепаде. Ледви выстарчає на горѣвку,

— Та я на червони чоботы для Олены нѣякъ не зберу ся. Бѣсова жидюга сама загрѣбає грошѣ лопатою, сказавъ Василь.

— Я сегодня пôдслухавъ, якъ староста говоривъ, що въ церкви въ скрини теперъ лежить пôвторы сотнѣ карбованцѣвъ. Отъ украдь, то и збогатѣємо, а Шмулеви дулю покажемо сказавъ Кузьма.

(дальшт буде)

Руска Торговля

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА

во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнии а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанници на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрици, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковіи, мосяжніи, и циновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасô въ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фріляндъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ заберають ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домовъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнійше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати ôтъ людей, котри не мають изображенія о церковныхъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потверджение рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ ,,Свободу"

Цѣнники можно получити въ Редакціи ,,Свободы"

Зôстаю съ почтеніемъ Михаилъ Дыметъ.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, няй зайдуть тамъ а будуть услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що тôлько потрѣбно.

BILLY & ZUZA.

BANKERS & STEAM SHIP AGENTS,

20 William St.

BAYONNE N J'

Спродають тикети корабельни на найлѣпши линіи.

* * * * * * * * * * * * * *

Посилають грошѣ до старого краю скоро, таньо и безпечно безъ клопоту.

Продають руски книги по зниженыхъ цѣнахъ а то:

Великій Молитвословъ	2. 50
Великій Зборникъ . . .	2. 50
Изборникъ великій . . .	3. 50
Псалтиръ великіи . . .	2. 75
Зборникъ малій въ доброй оправѣ	1. 75
Молитвословъ	1. 75
Надежда моя	1. 80
та сама въ скоряной опр.	85
Хлѣбъ Души въ доброй оправѣ.	1. 75
такій самъ брошур. . . .	,75
Зборникъ малій	35
Молитвословъ малій . . .	25

Маемо такожъ всяки словенски книги. Кто собѣ хоче купити няй зголосить ся пôдъ высше подану адресу.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краяновъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнорôдни напой.

Хороша с а л я для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.

JERSEY CITY N. J.

A. BABIAK

686 3. ав. межи 21 а 22 ул. S. Broklyn N. Y.

Найславнѣйшій краевій рѣзникъ. Его ковбасы и вуженина росходить ся по цѣлой Америцѣ.

Замовленя и обсталюнки услугуесь скоро и точно.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛРНА И КОЛІОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшій линіи морскій на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

HERMAN GIZANG

Рôгъ Варренъ и Моррисъ ул.

Jersey City N. J.

Утримуе въ своимъ складѣ найрозмаитшій трунки такъ старо-краеви якъ и американьскій

Саля для забавъ весѣльнихъ.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

І. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str.

ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшіи товари съ першой руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

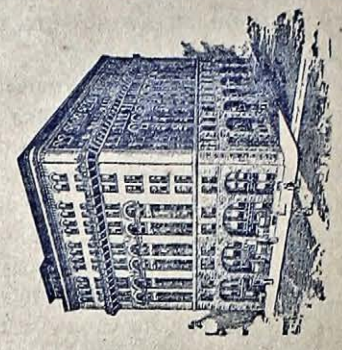

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

F. MISSLER

106 WEST STREET NEW YORK

А въ JERSEY CITY 77 GRAND STREET

& KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту. Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба. Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на

F. MISSLER

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample)

зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEIGEL

Найлѣпшіи Найтуньшіи а на часъ направить кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскій входить,

131 YORK STREET

JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER,

101 MORRIS STREET.

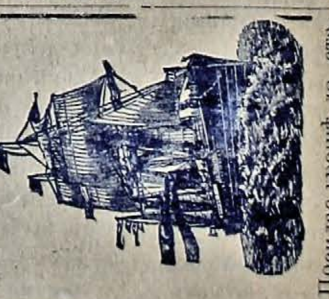
межи Washington a Warren улицями.

Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лікери по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

Д. САЛЕЙ

Посилае грошѣ до старого краю, Кôлько то грошей пôславъ въ Олифантъ, Плимавтъ и Шенандоа, но нѣкто не може сказати щобъ ему хотяй одень центъ пропалъ. Продае такъ само шифкарты на всѣ линіи морски.

...къ до свого чоловѣка ...овинни Русини завсе ...даватись чи ѣдучи до ...тарого краю, чи съ ...раю пôдъ адресу.

D. SALEJ 247 WARREN ST. JERSEJ CITY N.J.

Молись, трудись, тверезись, учись, до ,,Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, ,,Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба ,,Народного Дому" ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!. . . . . Буде за васъ!